

Sint-Jan positief over samenwerking met andere parochies

“We zullen het in de toekomst vooral zelf moeten doen”

“Zoeterwoude-Dorp is écht een dorpsgemeenschap. De parochianen kennen elkaar en hebben een sociale band,” vertelt pastoor Jaap van der Bie, sinds 1 september pastoor van de parochie Sint Jan in Zoeterwoude-Dorp.

De parochie Sint Jan heeft twee kerken, de Sint-Jan's Onthoofding in Zuidbuurt en de Christus Dienaar in het dorp. Van der Bie, sinds 1 januari 2008 al administrator van deze parochie, vormt samen met pastoraal werkster Marianne Hoogervorst het pastoraal team van de federatie tussen de Sint

Jan in Zoeterwoude-Dorp, de H. Laurentius in Stompwijk, en De Goede Herder in Leiderdorp en Zoeterwoude-Rijndijk. Hoogervorst: “We gaan nu binnen de federatie meer samenwerking met elkaar zoeken, zoals bijvoorbeeld een gezamenlijke Vormselviering. Ook meer ken-

nismaken is belangrijk en bij elkaar in de kerk komen.”

Nieuwe fase

De Sint Jan zit duidelijk in een nieuwe fase. Lon Kuenen, vice-voorzitter van het parochiebestuur: “Naast de toenemende samenwerking binnen de federatie is er ook een besluit te nemen over de sluiting van één van de twee kerken in ons dorp. Dat is niet makkelijk. Vooral oudere mensen hechten erg aan wat ze gewend zijn. Het vertrek in 2007 van onze eigen pastoor was al een hele overgang. De betrokkenheid ebde wat weg.” Pastoor Van der Plas was zestien jaar pastoor in Zoeterwoude-Dorp. Veel parochianen misten de wekelijkse Eucharistieviering; ze moesten wennen aan Woord- en Communievieringen. Kuenen: “De parochie is na het vertrek van de pastoor ook wat stuurloos geweest.”

Zelf verantwoordelijk

Pastoraal werkster Hoogervorst: “We moeten de moed hebben om als gemeenschap zélf samen te vieren. We hebben onlangs een avond

belegd met alle bij de liturgie betrokken vrijwilligers. Een heel geslaagde bijeenkomst, waar dertig mensen aanwezig waren. We hebben nu een cursus om voor te gaan in gebedsvieringen. Twaalf personen doen daaraan mee, negen uit de parochie van Zoeterwoude-Dorp en drie uit de Stompwijkse parochie. Een heel goed resultaat.” Annie Borst, al vele jaren op diverse gebieden actief in de parochie, doet ook mee met de cursus: “De Sint Jan is voor mij een plaats waar ik me thuis voel, waar ik bij hoor. We moeten wel verder, ook als er niet voldoende priesters zijn, daar voel ik me verantwoordelijk voor. In het verleden heb ik meegewerkt aan de Pinksternovene, met allemaal bezielde mensen. Ik had echt het gevoel dat die groep het in de toekomst moet gaan doen.”

De kerk in het dorp

De rooms-katholieke gemeenschap in Zoeterwoude-Dorp is groot. De twee katholieke basisscholen zijn hun identiteit trouw gebleven en Marianne Hoogervorst heeft goed contact met deze scholen. Ze wordt uitge-

nodigd voor algemene ouderavonden en kijkt ook naar het inpassen van thema's van de scholen in bijvoorbeeld de gezinsvieringen. “Fantastisch dat er gewoon tussen kerk en school goede gesprekken zijn,” aldus Hoogervorst. Met de protestantse kerk is in de Raad van Kerken al jaren een goede samenwerking. Er is een gezamenlijke website, en er wordt met Kerstmis en Pasen een gezamenlijke folder huis-aan-huis verspreid. Ook zijn er gezamenlijke adventsvespers en tijdens de veertigdagentijd samen ochtendgebed om 7.30 uur in de Hervormde kerk. De seizoensoening in september is ook gezamenlijk. Enkele initiatieven die vanuit de parochie zijn opgezet, worden nu meege dragen door de protestantse gemeente. Annie Borst, ook betrokken bij de werkgroep

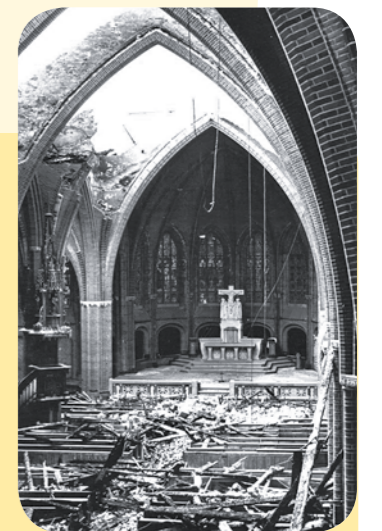
missie en ontwikkeling: “Kijk naar de wereldwinkel en het Graalhuis, de kringloopwinkel. En niet te vergeten de missieveiling, die is uitgegroeid tot een compleet dorpsgebeuren.”

Toekomst?

Lon Kuenen: “Ik ben ervan overtuigd dat het goed komt, ook na de sluiting van één van de twee kerken. Onze gemeenschap is sterk genoeg om vanuit zo'n dal weer nieuwe kracht aan te boren.” Pastoor Van der Bie: “De Christus Dienaar en de Sint-Jan zijn geen gescheiden gemeenschappen, het loopt door elkaar. Dat maakt de overgang naar één kerk minder moeilijk. Men is ook positief over samenwerking, zowel in de federatie, als over clustervorming

met Leiden. Zoeterwoude-Dorp is al gericht op Leiden. Annie Borst: “Ach, we gaan als kerk weer terug naar de basis. In de eerste eeuwen waren er ook niet voldoende priesters en werd de Eucharistie gevierd als er eens een priester langskwam. Wat ik belangrijk vind is dat we blijven bestaan als parochiegemeenschap in naam van Hem, en dat we onze Heer Jezus Christus proberen na te volgen in ons eigen leven.”

In de jaargang 2007-2008 stond in Rondon de Kerk steeds één van de parochies die aan ons blad meedoen centraal. In 2010 komen ook de parochies van Zoeterwoude-Dorp en Stompwijk bij Rondon de Kerk. Tijd om ook deze parochies te portretteren. In deze aflevering de parochie Sint-Jan's Onthoofding in Zoeterwoude-Dorp.

Geschiedenis van katholiek Zoeterwoude-Dorp

Het dorp Zoeterwoude ontstaat in 1276. Uit oude geschriften en opgravingen blijkt dat rond 1300 de Lebuïnuskerk als parochiekerk in Zoeterwoude aanwezig is. Later komt er in het dorp een kapel, die in 1574 tijdens Leidens ontzet door brand wordt verwoest. Na het herstel van de dorpskerk keren de katholieken er niet terug: in die tijd is er ook de strijd tussen katholieken en protestanten. Het katholieke geloof wordt verboden, maar er wordt wel heimelijke gevierd op wisselende plaatsen. In 1658 wordt de parochie Sint-Jan's Onthoofding opgericht, maar er moet nog steeds in het geheim worden bijeengekomen in schuilkerken. Deze worden bij tijd en wijlen door rondreizende priesters bezocht.

Een eigen kerkhof en een eigen kerk

Later komt er iets meer vrijheid en kunnen boerderijkerkjes of schuurkerkjes worden gesticht. Achter het boerderijkerkje aan de Zuidbuurtseweg komt met behulp van de toenmalige aartspriester Van Banning een eigen kerkhof voor de katholieken. (Vóór het herstel van de bisschoppelijke hiërarchie in 1853 zijn er voor het missiegebied Nederland twee aartspriesters, één voor het oostelijk deel van Nederland en één voor het westelijk deel.) Als openlijke uitingen van het katholieke geloof weer worden toegestaan, wordt op de plek bij het kerkhof in 1844 een echte kerk gebouwd. De bouw moet wel aangevraagd worden bij het rijk en wordt door het ministerie van

Waterstaat begeleid. De kerk, die in 1844 wordt gebouwd op de plek waar nu de Sint Jan staat, krijgt de bijnaam ‘waterstaatskerk’ (De Hartebrugkerk is ook een waterstaatskerk.) Deze kerk wordt door de groeiende parochie al snel te klein. Er worden zelfs tribunes in de kerk gebouwd, die na enkele jaren ook overvol zitten. Het is tijd voor een grotere kerk.

De nieuwe Sint Jan

De architecten Jos Cuypers en Jan Stuyt ontwerpen de nieuwe kerk; de bouw begint in 1903. Het wordt een prachtige kerk met een groot priesterkoor waarop het hoofdaltaar en vier zijaltaren staan. De glas-in-loodramen zijn voorzien van schitterende afbeeldingen, speciaal gemaakt voor de Sint Jan. Er is alles aan gedaan om de Zoeterwoudse Sint Jan de mooiste kerk in de omgeving te laten zijn. Op 3 oktober 1904 wordt de kerk door mgr. Callier, bisschop van Haarlem, geconsacreerd. De bouw kost 190.000 gulden. De parochianen offeren veel voor hun nieuwe kerk. Van 1903 tot 1906 brengen zij 28.000 gulden bijeen en schenken ook de kostbare kruiswegstaties, 1.400 gulden per stuk. Ter vergelijking: voor 1.400 gulden koop je in het begin van de twintigste eeuw een aardig huis. Voor de overige kosten wordt, door de inspanningen van de (zeer op decorum gestelde) deken Mosmans, een grote lening bij het bisdom Haarlem geregeld.

Bloeiend katholiek leven

Door de inspanning van onder meer diverse dekens, pastoors en de komst van de zusters Franciscanessen van Bennebroek komen er eind negentiende eeuw in Zoeterwoude-Dorp katholieke scholen en een huis voor verpleging van arme weduwen. Gaandeweg ontstaat ook een buitengewoon bloeiend verenigingsleven en katholiek jeugdwerk. Dit laatste gebeurt in het Patronaatsgebouw, dat in 1923 wordt geopend naast de jongensschool aan de Schenkelweg.

De Kruisheren

In 1926 vindt de inwijding plaats van het huis – ook de priesteropleiding – van de Kruisheren aan de Vrouwenweg, destijds Zoeterwouds grondgebied. Het huis heeft een kleine kapel, in eerste instantie voor intern gebruik. Omdat veel mensen daar toch graag hun kerkelijke plichten willen vervullen, wordt de kapel te klein. In 1932 wordt deze vervangen door een kerkje met 300 zitplaatsen, dat de zetel wordt van de parochie H. Kruisverheffing.

De brand en een nieuwe kerk

Op vrijdag 12 juni 1964 breekt brand uit in de Sint Jan door soldeerwerkzaamheden aan de dakgoten. Van de kerk blijft niet veel over, maar als door een wonder staan de muren rond het hoogaltaar nog overeind en wordt het

altaar gespaard. (foto)Zelfs de bloemen van de trouwerij van de dag daarvoor zijn ongeschonden.

Voor de vieringen wordt uitgeweken naar het Patronaatsgebouw, waar de toneelzaal in rap tempo wordt omgebouwd tot kapel. Op 14 juni kunnen de zondagsvieringen daar al worden gehouden. Omdat er plannen zijn voor de bouw van een tweede kerk in de nieuw te bouwen wijk Westwout, wordt besloten de kerk slechts ten dele weer op te bouwen. Het oorspronkelijke priesterkoor met de prachtige zijaltaren en glas-in-loodramen verdwijnt. Een weinig voldoening gevend resultaat, maar de kerk is in 1966 weer bruikbaar voor de eredienst. In hetzelfde jaar 1964 sluit het Kruisherenklooster en fuseert de parochie H. Kruisverheffing met de parochie Sint Jan's Onthoofding. De kerk aan de Vrouwenweg sluit de deuren, mede gezien het plan voor de bouw van de nieuwe kerk. De klokken van de parochiekerk van de Kruisheren gaan naar de op 21 maart 1970 ingewijde Christus Dienaarkerk aan de Van Swietenstraat. Daar doen zij nog steeds dienst.

Bron: 100 jaar Sint Jan's Onthoofding, 2004